

Cisto svojevrstni so domovi. Ko smo bili privatno nastanjeni, sem jih res z velikim zanimanjem opazovala.

Ze oprema. Vsak kotiček je okrašen z ročnim delom. Kamorkoli se ozreš, naj bo to miza, kredenca, postelja, pod ali stene, povsod vidiš krasne ročne izdelke v najrazličnejših tehnikah, ki pričajo o silni marljivosti in okusu bolgarskih žen. Nad vse lepo pa je povsod posteljno perilo in posteljnina sploh. Vse je izdelano doma, tako, da nikjer ne najdeš niti centimetra umetnih čipk. Vzporedna s to veliko marljivostjo, ki se ti razodeva takoj ob vstopu v hišo, pa je tudi snaga.

Hiša, ki ima gosta se raduje, vse je slavnostno razpoloženo. Ni izraza, ki bi opisal to veliko skrb kako ustreči, da se bomo čim bolj počutili. Vsa hiša čaka na naše želje, vsi rodbinski člani, ki le morejo od doma nas spremljajo, kadar moramo v mesto. Nekateri namse tovarišice in tovariši so peljali celo k fotografu, da bodo imeli za spomin njih slike.

V Kazanliku sem stanovala na periferiji pri dveh starih preprostih ljudeh, sploh je bila vsa ulica naseljena s samimi preprostimi ljudmi. Če so vedele, da sem doma, so prihajale na obisk sosedice, da me vidijo in porečejo: »Dobrodošli.« Izpraševale so me kako živimo, kakšni so naši običaji, kakšna je naša zemlja itd. Radovale so se kot otroci, ker smo se sporazumele in vzkliale: »Pa razumemo se, kako tudi ne, saj smo vsi Slovani.«

Ljubezen, ki jo prejmeš iz src takih preprostih ljudi, kot so to, te navda z navdušenjem in občudovanjem. V teh preprostih, vsakih tujih vplivov obvarovanih srcih, spoznaš za vekomaj, da smo eno.

Pa ne samo mene ali samo v enem kraju so sprejemali tako. Povsod, kjer smo privatno stanovali, je bilo isto.

In naši znanci, kako težko so se poslavljali od nas, mnogo oči se je solzilo, ko smo se odpeljali.

Posebno pozornost so nam pa posvečali bolgarski tovariši in tovarišice. Takoj ob prihodu v Bolgarijo smo spoznali, da je učitelj v Bolgariji vse drugače cenjen in spoštovan. »Učitelj ni činovnik, on je oblikovalec narodove duše, tvorec njegove bodočnosti.« To je gledišče, s katerega se motri učitelja, s katerega se presoja njegovo delo. Dobro se zaveda oblast, prav tako tudi narod, kaj pomeni zanj dobro učiteljstvo. Ne samo v oficijelnih govorih, povsod iz vsakega razgovora je zvenela velika ljubezen njim nasproti. Tako se je na primer dogodilo v Burgasu, ko je bil velik naval za vstopnice, da so jih proti koncu dobili le učitelji. Prav čudno se mi je zdelo, ko nas je izpraševala neka gospodična, če res pojemo samo za učitelje.

Novo za nas je uniformirana šolska mladina. Vse od prvega razreda osnovne šole, oziroma že otroškega vrta, pa do akademika nosi uniforme, ki so silno enostavne in preproste. Deklice imajo temno modra krila in bluže, le bel ovratnik jo nekoliko poživlja. Deška uniforma pa je popolnoma modra. Silno skrb za njih državljansko in nacionalno vzgojo. Vsak predmet šolske opreme ti vzbudi misel na domovino, izreki po stenah te opozarjajo na preteklost in svare v bodočnosti.

Metode imajo moderne, učitelji so inteligentni, širokega obzorja. Večinoma govorijo en svetovni jezik, predvsem francoski ali nemški. Vsa inteligenca zna po več jezikov, posebno mnogo govorijo francoski. Dobro poznajo tudi ruščino. V cerkveni umetnosti se kaže ruski vpliv. Impozantno delo ruskih umetnikov sta cerkev Aleksandra Nevskega

v Sofiji in cerkev ruskega samostana pod prelazom Šipka.

Po vsej pokrajini naletiš na spomenike padlim bolgarskim in ruskim vojakom.

Vsakdo ti ve povedati, zakaj so postavljene. S ponosom gledajo na svojo preteklost, na težko dobo, ki so jo prestali. Iz pepela naših prednikov je vzrasla domovina.

Šipka — spomenik Osvobođenja. Kako so se razveselile moje preproste žene v Kazanliku, ko sem povedala, da smo se tudi mi poklonili manom bolgarskih junakov. Kako radi so nas povpraševali vse povsod kako smo bili zadovoljni z izletom na Šipko. Celo to smo slišali, da bi nam bila dana brezplačna vožnja po vsej Bolgariji, če bi bili preje vedeli, da obiščemo bolgarski Oplenac — Spomenik Osvobođenja na Šipki.

Se besedo o jeziku! Zelo je sličen slovenskemu. Poslušati bolgarščino iz ust dobrega govornika je velik užitek. Govorica ima v

sebi toliko melodije, da ti uho prisluhne, kje jemljejo ljudje te nebrojne glasovne odtene, ki ustvarjajo to nepopisno lepoto.

Izražajo se silno lirčno, primere, ki jih delajo, so čuda. Vse to kar mi v najlepših trenutkih samo občutimo v skritih kamrih srca, znajo oni tudi povedati.

Zelo so muzikalični. Vsaka gimnazija ima svojo godbo. Na »pazarju« dobiš cele zbirke raznih piščali, ki jih imaš priliko tudi takoj slišati in se čuditi lepoti melodij iz vabljenih iz teh preprostih glasbil.

Splošna kulturna stopnja naroda je visoka. Dočim je po svojih vnanjih šegah in navadah ostal pri tradiciji, se je njegov duh vzpel tako visoko, da koraka vzporedno z drugimi narodi.

Zena je spoštovana doma in v javnosti. Dom je še vedno v okviru starih navad, a za ženo to ni ovira, če se hoče udeleževati v javnem življenju.

Splošne vesti

SEJA UPRAVNEGA ODBORA JUU SEKCIJE ZA DRAVSKO BANOVINO.

Za soboto dne 8. t. m. ob 16. uri popoldne sklicujemo sejo upravnega in nadzornega odbora. Vršila se bo v tajništvu sekcije JUU — Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I.

Dnevni red:

1. Poročilo o situaciji.
2. Tajniško poročilo.
3. Proračun za leto 1935/36.
4. Banovinska skupščina, določitev datuma in dnevnega reda.
5. Tekoče zadeve.
6. Predlogi in slučajnosti.

Prosimo, da se vsi člani upravnega in nadzornega odbora seje gotovo udeležijo.

Predsednik: Ivan Dimnik, s. r. Tajnik: Metod Kumelj s. r.

ZBOR DRUŠTVENIH PREDSEDNIKOV JUU SEKCIJE ZA DRAV. BANOVINO.

V nedeljo 9. junija t. l. se bo vršilo v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani skupno zborovanje predsednikov sreskih uč. društev in članov upravnega in nadzornega odbora. Dnevni red zborovanja obsega:

1. Poročilo o situaciji.
2. Tajniško poročilo.
3. Proračun za poslovno leto 1935/36.
4. Banovinska skupščina, določitev datuma in dnevnega reda.
5. Tekoče zadeve.
6. Predlogi in slučajnosti.

Vsa sreska društva prosimo, da se zborovanja gotovo udeležijo in pošljejo v primeru zadržanosti društvenega predsednika na zborovanje polnomočenega zastopnika.

Zborovanje se bo začelo točno ob 10. uri.

Predsednik: Ivan Dimnik, s. r. Tajnik: Metod Kumelj s. r.

— Početniški učiteljski tečaj v Zagrebu in na morju. JUU sekcija za savsko banovino priredi za učiteljstvo iz vse države tečaje: v Zagrebu: a) za ročna dela v sodobni šoli, b) glasbeni tečaj. Oba tečaja trajata od 4. do 31. julija. — Hrana 400 Din, vpisnina, material in stanovanje 300 Din. — V Novem Vinodolu: ročno delo v sodobni šoli od 22. julija

do 17. avgusta. Pristojbina za hrano, stanovanje, kopanje, pouk in material 1000 Din. — V Crikvenici tečaj sokolske telovadbe od 28. julija do 25. avgusta. Taksa 300 Din in 30 Din dnevno za stanovanje, hrano, kopanje. — Prijave pošiljati na JUU sekcija za savsko banovino Zagreb, Trg kralja Aleksandra 4.

— Maturantom ljub. moškega učiteljskega iz leta 1925. Tovariši! Letos praznujemo desetletnico dela med narodom. Po tolikem času si menda vsi želimo svidenja. Zberimo se torej k proslavi 7. julija v mirni vasi Zavrsnik (četrt ure od litjske postaje), kjer je na razpolago majhna voda, velik senčnat vrt in cenena postrežba. Prihodi in odhodi vlakov so primerni za vse tovariše. Svojo udeležbo, svoje naslove, nasvete in želje glede morebitne spremembe časa ozir. kraja praznovanja pošljite na moj naslov. — Na svidenje! — Rupnik Vinko, strok. učitelj, gluho-nemnica, Ljubljana.

— »Dva mimo smrti«. Vse tovariše upravitelje, ki so za šolsko knjižnico prejeli izvod gorenjega mladinskega romana, vljudo kakor nujno prosim, da nakažejo odgovarjajoči znesek na ček, račun št. 16744, Adamič Arnošt, Zagorje ob Savi, ker moram nujno poravnati svoje samozaložniške obveznosti. — Ostalim, ki so pa to že napravili topla zahvala. A. A.

— Na Dr. Krekovi meščansko-gospodinj-ski šoli v Šiški, Ljubljana VII., bo za učitelje in absolventine srednjih šol poseben kmetijsko-gospodinj-ski in kuharski tečaj s konserviranjem od 3. do 31. julija t. l. — Ob enem se bo vršil tudi poseben tečaj za vrtarstvo in cvetličarstvo, za šivanje s prikojevanjem. Priglasiti se je do 30. junija 1935.

Jakob Fligl ded.

Ljubljana, Igriška ulica št. 10

Ustanovljeno l. 1864 Telefon št. 33-53

Toplovodne, mrzlovodne instalacije
Stavbno in galanterijsko kleparstvo
Strelo vodi
Krovec lesocementnih streh

»Kakor bodo otroci višjih razredov z veseljem segli po Pastircih, tako bodo planili najmlajši po slikanici. Pa ne samo zaradi živih barv, tudi zaradi živahnega dejanja, ki ga je delo polno.

Ko sem bil naprošen, naj sestavim slikanico besedilo, sem se dolgo obotavljal. Kakor so me mikale živahne Bambičeve slike, tako me je odbijala pravilnična snov. Ta mi ne leži. Ne pridružujem se pa tistim, ki bi praviljico najrajši zatrl. Kljub svoji »zlaganosti« pove našim najmlajšim toliko lepih resnic, in to v jeziku, ki ga razumejo. »Kralj Honolulu« pa ni sentimentalna pravilnična snov, nekaj donkihотовskega zdravlja in satire sem čutil v tej slikanici. To me je pridobilo. Najprej sem postavil vso vsebino na bolj realno podlagi. Nato se je začelo delo. Šele proti koncu sem zašel v svojevrsten slog. Ta se mi je zdel za slikanico najbolj primeren. Takrat me je priklenila španska mrzlina na posteljo. Delal sem kljub temu dalje. V največji mrzlici se mi je zdelo, da delam najlaže. Da bi bilo besedilo čim bolj enotno, sem raztrgal vse in začel znova. Zdi se mi, da sem uspel. Besedilo je sestavljeno v skoro ritmični prozi, posejano tu pa tam z verzji in spominja nekoliko na naše najstarejše narodne motive.

Za hip je obmolčal. Z vžgalico je izbrljal tobak, ki je ostal v ustniku, nato si je prižgal drugo polovičko vardarske cigarete.

»Tudi »Kresnice« se mi zdijo letos posrečene. Upam vsaj, da jih bodo otroci višjih razredov z veseljem prebirali. Imel sem priliko spoznati, kako se današnja mladina zanima za čudne pojave na zemlji, za čudovite doživljaje, za odkritja in izume, za junaška dejanja in napredek tehnike. In letošnje »Kresnice« niso nič drugega kot pisan šopek teh raznovrstnosti, povezan v ubrano celoto.

Največjo skrb nam je delala, kot vselej, — je nadaljeval, — »knjižica realne vsebine. Naši razpisi nagrad se pri realnih knjigah niso obnesli. Opustili smo jih. Obljubljali smo za tovrstno snov boljši honorar. Tudi to nam ni prineslo zaželenih rokopisov. Tako smo bili prisiljeni obrniti se na gosp. dr. Andrejko, ki nam je sestavil v razmeroma kratkem času poučno delo, kjer nas seznanja

Osebnne zadeve

—i Napredoval je: Skulj Andrej, sreski šolski nadzornik in v. d. ban. šol. nadzornika v V. skupino.

Učiteljska fiskarna

VSEM ŠOLSKIM UPRAVITELJSTVOM!

Pretekli mesec smo razposlali na vsa šolska upraviteljstva cenike učil, katerim so bile priložene frankirane dopisnice. Prosim, da nam na njih poštno-obratno javite točen naslov trgovcev v dotičnem kraju. Ker mnoga šolska upraviteljstva tega niso javila, ponovno prosimo, da to store.

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

Mladinska matica

—mm Knjige M. M. so dotiskane in pripravljene za ekspedicijo. Z 11. junijem se začnejo razpošiljati. Razpošiljale se bodo deloma po pošti, deloma pa po železnici in avtobusih. Na isti način torej kot druga leta. Manjše šole naj jih dvignejo na istih šolah kot prejšnja leta.

Od 11. dalje bodo na razpolago tudi za vse ljubljanske šole. Pravico do knjig imajo samo učenci, ki so plačali ves letnik »Našega roda« in so doplačali še Din 2,50 za knjige. Oni, ki niso plačali vseh števil, »Našega roda« in bi hoteli imeti knjige, jih dobijo šole, ko poravnajo naročnino za »Naš rod«. Skupaj s knjigami dobijo tudi zaostale številke lista. Kdor bi hotel imeti samo knjige, jih dobi v kolikor jih bomo imeli v zalogi po Din 5.— za izvod, celo garnituro torej za Din 20.—.

Redne publikacije M. M., ki so pravkar izšle:

1. Kresnice VIII., ki sta jih uredila Josip Ribičič in Albert Širok. Naslovno dvobarvno risbo je izdelal Ljubivoj Ravnikar.
2. Bambič-Ribičič: »Kralj Honolulu«, 4-barvna slikanica za najmlajše.
3. Bevk: »Pastirci«, povest z 18 celostranskimi ilustracijami Nikolaja Pirnata.
4. Dr. Rudolf Andrejka: Po lepi Sloveniji — z dvobarvno naslovno sliko od Janeza Trpina.

Vse štiri knjige so tiskane na boljšem papirju kot lani in so izredno bogato ilustrirane.

Poverjenikom!

Odpošljite še danes denar za knjige. Za one šole, ki do 12. t. m. ne odpošljejo denarja, ne moremo garantirati, da dobijo knjige še pred koncem šolskega leta.

Albert Širok:

Pogovor z Ribičičem

Neverjeten junij! Zunaj je zopet liho. Oblaki so se divje podili proti severozapadu, zdaj zdaj so se nekoliko razmaknili, skozi razpoklino je šinil pramen sonca, a le za hip. Brž so se oblaki zopet strnili. Stemmoli se je in nova ploha je pometla ljudi s cest.

Takrat je stopil v sobo Ribičič. Spravil je moker dežnik, otresel klobuk in se je ozrl proti meni.

»Ali veš nekaj povsem novega? — Dežuje!« je dodal hudomušno.

»Nekam dobre volji si,« sem ga pogledal začuden.

Zadnje čase je bil bolj tih, bolj miren in še njegov ostri jezik ni imel več takega žela kot nekoč.

»Iz tiskarne prihajam,« je dejal veselo. »Tri knjige so dotiskane in četrti je že v strojih.«

Sedel je za trenotek, prižgal si je polovičko cigarete in ko je puhnili dim, je nadaljeval:

»Letos sem s knjigami prav zadovoljen. Bevkovi »Pastirci« — na primer — so že umetnina kot jih imamo le malo v naši mladinski literaturi. Kako preprosto dejanje in kako malo umetničenja v slogu in vendar koliko lepote, koliko notranjega življenja in bojev! Vsako stvar, ki jo Bevk napiše predelava in popravlja. Večkrat napiše povest, kar na novo. To se je dogajalo skoro pri vseh povestih, ki jih je izdal v naši založbi. Pri »Pastircih« pa ni popravil niti črke, ni dodal ne besede. Tako obstoji kipar pred dovršenim kipom in se ne upa še enkrat zamahniti po dletu, da ne bi skazil izraza in ne uničil umetnine.«

»In kako si zadovoljen s Pirnatovimi ilustracijami?«

»Kakor so preproste,« — je odgovoril, »tako so dobre. Posebno važno na je to, da se tako lepo skladajo z Bevkovim slogom.«

Stopil je k mizi, vrgel je ogorek cigarete v pepelnik in ga je stlačil z vžgalico.

posebno z Ljubljano in Mariborom. Dve kulturni središči sta to, ki jih moramo poznati. Morda poreče kdo, da bo knjiga služila bolj učiteljstvu kot učencem. Mogoče je to res. Ali tudi v tem primeru ni brez pomena, da delo izide.

Utihi je, stopil je parkrat po sobi, nato je obstal pri oknu in se je zamislil. Naenkrat se mu je obraz razjasnil.

»V nekaj dneh pojde zopet 90.000 knjig med našo mladino. Koliko prijateljev in pozivov. Koliko hrepenenja po lepoti! Ko človek pogleda nazaj na delo osmih let, je lahko uspeha vesel. Z 800.000 knjigami je preplaval Mladinska matica v teh osmih letih Slovenijo. Ni skoro hiše, kamor ne bi prišla naša knjiga in z njo naša vzgojna beseda. Ponosni smo lahko na vse naše učiteljstvo, ki nam s tako tiho požrtvovalnostjo pomaga pri tej naši lepi misli!

Pa ni samo kvantiteta. Naša mladinska knjiga se vidno boljša. Pomislimo samo na naš razpis nagrad. Dobili smo toliko dobrih del, da smo bili kar v zadregi. Odkupili smo štiri, ali tudi med odklonjenimi rokopi je bilo nekaj takih, ki so tiska vredni. Vedno večje izbiro imamo in to pomeni, da se naša mladinska literatura boljša. In gotovo ima mnogo prav mnogo zaslug pri tem tudi Mladinska matica.

Pogledal je skozi okno in je obmolčal. Oblaki so se razmaknili. Vsa soba je zažarela v soncu.

Sistem javnega izobraževanja na Češkoslovaškem

(Iz češčine prevedel V. K.)

(Nadaljevanje.)

SMERNICE ZA PODELJEVANJE DRŽAVNE PODPORE ZA LJUDSKO IZOBRAZBO

(Posebna odredba.)

Za pravilno razumevanje spredaj navedenih zakonov in določb je ministrstvo prosvete izdalo še posebna navodila za vlaganje

prošenj za podporo za ljudsko izobraževalno delo.

1. Prošnje za državno podporo je mogoče pošiljati ministru prosvete le potom posredovanja okrajnega prosvetnega odbora, ki vse prošnje v svojem okraju zbere in jih pod skupno spremnico in predlogom pošlje ministrstvu prosvete najpozneje do 31. marca vsakega leta. Korporacije, ki v tem roku niso predložile svojih prošenj, smejo zaprositi za podporo za svoje ljudsko izobraževalno delovanje v drugem polletju tekočega leta in zopet le potom posredovanja okrajnega prosvetnega odbora najkasneje do 30. septembra.

Prosvetne korporacije v okolišu mestnega prosvetnega odbora podajajo prošnje v zgoraj določenih rokih potom posredovanja mestnega prosvetnega odbora.

Na Slovaškem pošlje prošnje okrajni prosvetni odbor referatu ministrstva prosvete v Bratislavi.

Prosvetne korporacije v Pragi podajajo prošnje potom posredovanja mestnega prosvetnega odbora. Od te dolžnosti tvorijo izjemo le osrednje prosvetne korporacije, katerih prosvetna akcija je razpredena po vsem ozemlju češkoslovaške republike.

2. Prošnje je vložiti pred pričetkom ljudsko-izobraževalnega dela, za katerega potek je prošnja vložena. Zato velja pravilo: Najprej finančno kritje, potem šele delo. K vsaki prošnji je razen podrobnega delovnega programa priložiti tudi približen proračun, za izvršitev nameravane akcije, navesti je pa tudi natančno nepokrite postavke, ki bodo s to akcijo nastale.

3. Samo ob izrednih slučajih in popolnoma izjemno se smejo vlagati prošnje izven določenih terminov; to se pa sme zgoditi le tedaj, ako so nastale kake nepredvidene, ali časovno neobhodno potrebne akcije, na podlagi katerih je državna podpora neizogibno potrebna.

4. Načelno se ne sme vlagati nova prošnja za podporo, dokler ni bil položen obračun prejšnje podpore.